

Förstudie – ekonomisk information till budgetansvariga

Mars 2020

Cornelia Pethrus

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning	4
lakttagelser	6
Slutsats	14

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Staffanstorps kommun genomfört en förstudie av ekonomisk information till budgetansvariga.

Förstudien ska belysa nedanstående frågeställningar och syftar till att ge revisorerna ett underlag för att bestämma om eventuellt behov av fördjupade granskningsinsatser.

Förstudiens frågeställningar:

- Innehållet i den budget som budgetansvariga erhåller är tydligt och transparent
- De systemstöd som finns för budgetansvariga anses vara lätta att använda
- Den ekonomiska rapportering som budgetansvariga erhåller anses vara tydlig och begriplig
- Budgetansvariga kan utifrån den ekonomiska information som erhålls fatta nödvändiga beslut om åtgärder
- Budgetansvariga får ett adekvat stöd från ekonomifunktionen

Av enkäten kan vi utläsa att respondenterna instämmer till stor del eller instämmer helt i flertalet frågor vi ställt. Frågorna avseende stödet från ekonomifunktionen, om informationen är ett bra underlag för att fatta beslut om åtgärder, om det finns en god förståelse för innehållet i budgeten, om den ekonomiska informationen är lätt att ta del av samt om budgetansvaret är tydligt visar på ett bra resultat där mellan 69% - 85% av respondenterna instämmer helt eller till stor del.

Vidare visar enkäten att det finns brister avseende systemstödet där flera respondenter anges i fritextsvaren att detta kan utvecklas då det i dagsläget är svårarbetat. Vid frågan avseende om systemstödet är lättanvänt är det 56% av respondenterna som instämmer till viss del eller inte alls. Vidare anger flera respondenter att det skulle vara positivt om det fanns en grundläggande utbildning avseende ekonomi vid chefstillträde.

Med hänvisning till ovanstående är vår slutsats att det i nuläget inte föreligger något behov av en fördjupad granskning inom området.

1

Inledning

Inledning

Bakgrund

I rollen chef i kommunal verksamheten ingår flera olika ansvarsområden som exempelvis verksamhets-, personal- och budgetansvar. Med begreppet budgetansvar avses att den tilldelade budgeten dels kontinuerligt ska följas upp och dels att åtgärder vidtas i de fall budgeten inte förväntas kunna hållas. Vidare ska den budgetansvariga löpande rapportera det ekonomiska läget till överordnad. För att den budgetansvariga i verksamheterna ska kunna hantera sitt ekonomiska ansvar är det viktigt att det finns adekvata förutsättningar. En viktig del är att det finns tillgång till systemstöd som tillhandahåller ekonomisk information som är tydlig och transparent. En ytterligare del är att det finns tillgång till ekonomistöd som kan hjälpa till vid behov.

Kommunens revisorer har utifrån en riskbedömning beslutat att genomföra en förstudie avseende budgetansvarigas förutsättningar till stöd.

Syfte

Förstudien ska belysa nedanstående frågeställningar och syftar till att ge revisorerna ett underlag för att bestämma om eventuellt behov av fördjupade granskningsinsatser.

Förstudiens frågeställningar:

- Innehållet i den budget som budgetansvariga erhåller är tydligt och transparent
- De systemstöd som finns för budgetansvariga anses vara lätta att använda
- Den ekonomiska rapportering som budgetansvariga erhåller anses vara tydlig och begriplig
- Budgetansvariga kan utifrån den ekonomiska information som erhålls, fatta nödvändiga beslut om åtgärder
- Budgetansvariga får ett adekvat stöd från ekonomifunktionen

Avgränsning och metod

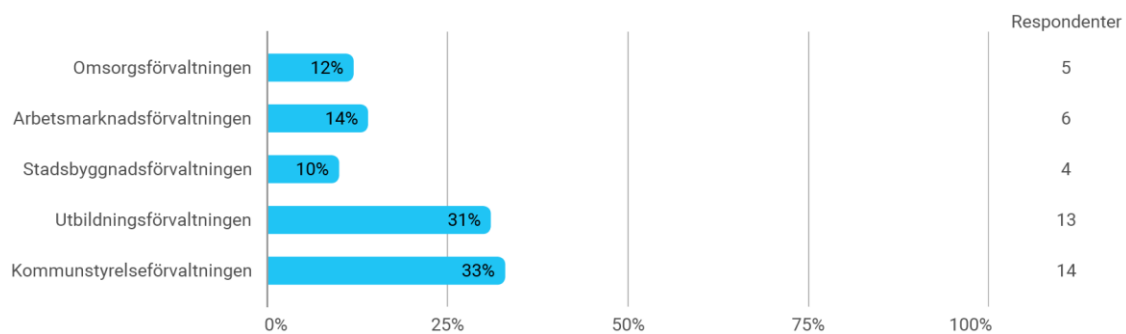
Förstudien baseras på enkät som skickas till samtliga budgetansvariga i kommunen. Svarefrekvensen uppgick till 60%, Intervju har genomförts med ekonomichef och redovisningschef utifrån de resultat som framkommit i enkäten.

2

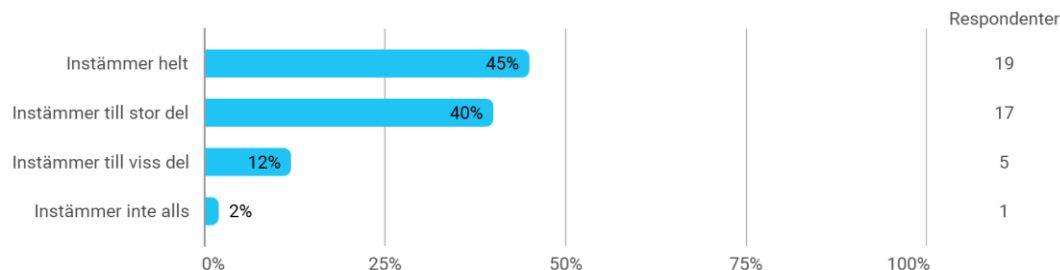
lakttagelser

Nedan framgår svarsfrekvensen i enkäten per förvaltning.

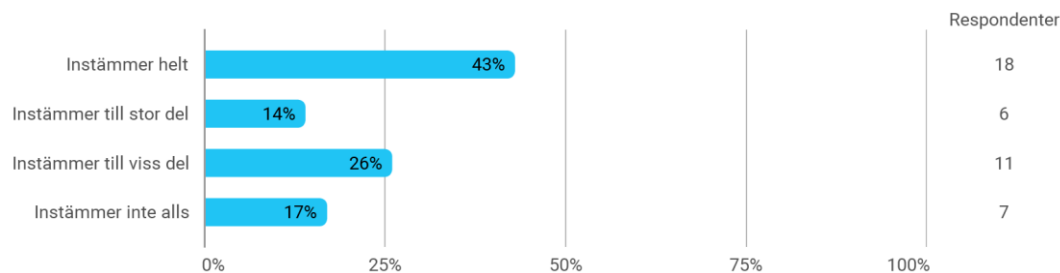
Jag är chef inom följande förvaltning:

Av tabellen nedan framgår att 85% av respondenterna instämmer helt eller till stor del i frågan: **Jag anser att mitt budgetansvar i min roll som chef är tydligt**. I fritextsvaren anges bland annat att ansvaret är tydligt men att förutsättningar brister. Vidare anger flera respondenter att budgeten är uppdelad på nämnd och kommunstyrelse vilket begränsar möjligheten till ansvar. Vid intervju med ekonomichef och redovisningschef anges att personalbudgeterna är samlade under kommunstyrelsen vilket politiken ser som en styrka men att det i verksamheterna kan upplevas som lite tungrott.

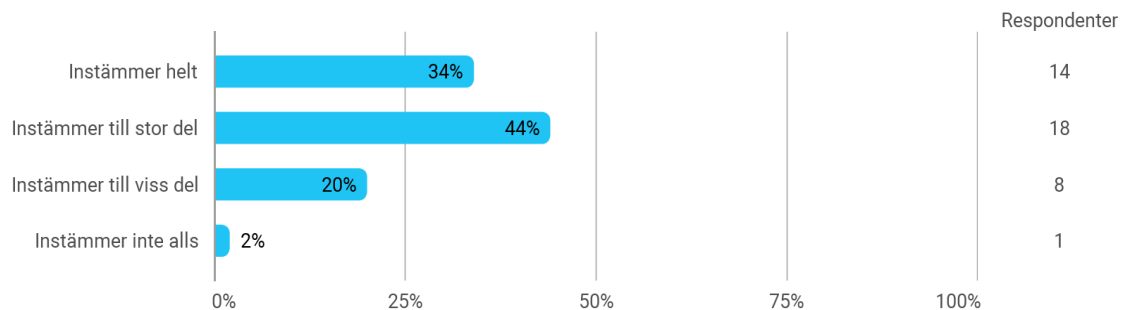

Vidare ställde vi frågan om respondenten **anser att denne får ett bra stöd från sin närmsta chef i sin roll som budgetansvarig**. Av tabellen nedan framgår att 43% instämmer helt. 17% av respondenterna instämmer inte alls.

Innehållet i den budget som budgetansvariga erhåller är tydligt och transparent

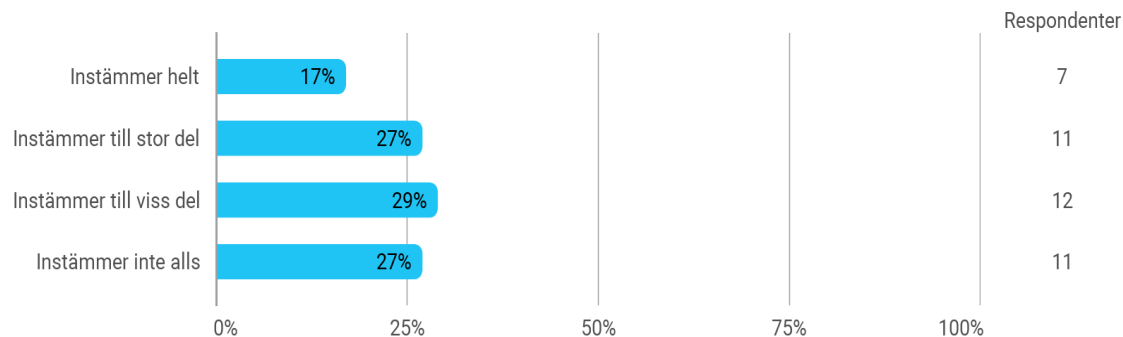
I enkäten ställde vi även frågan: **Jag anser att jag har en god förståelse för innehållet i den budget som jag ansvarar för.** Av tabellen nedan framgår att 78% av respondenterna instämmer helt eller till stor del. I fritextsvar anger en respondent att det finns ett eget ansvar i att sätta sig in i budget och ställa frågan om det behövs. Vid intervju med ekonomichef och redovisningschef anges att det har genomförts ett arbete med förståelse för budget, det finns forum där ekonomerna går igenom teknisk beräkning från grunden med chefer för att skapa förståelse.

De systemstöd som finns för budgetansvariga anses vara lätta att använda

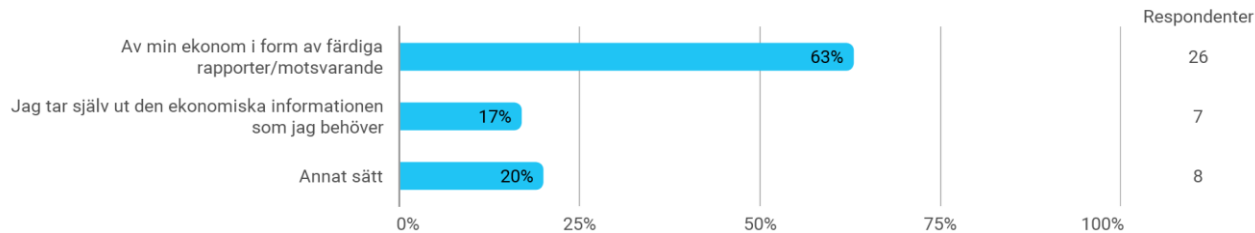
Av tabellen nedan framgår att mer än hälften av svarande respondenter instämmer till viss del eller inte alls när vi ställde frågan: **Jag anser att de IT-stöd för ekonomisk information som jag har tillgång till är användarvänliga.**

Av fritextsvaren framgår att flera respondenter anser att systemet Hypergene inte är särskilt användarvänligt och svårt att manövrera i. Utbildning och lathundar avseende systemet efterfrågas av ett par av respondenterna. Vid intervju med ekonomichef och redovisningschef anges att det finns möjlighet att gå utbildning i ekonomi och att det skulle kunna vara möjligt att ha utbildning kopplat till systemet inom ramen för detta.

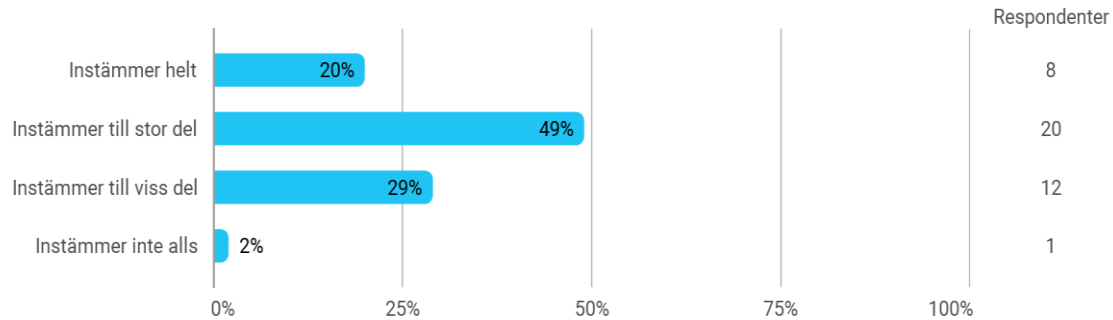
Den ekonomiska rapportering som budgetansvariga erhåller anses vara tydlig och begriplig

Vi ställde följande fråga till respondenterna: **Hur får du tillgång till den ekonomiska information som du behöver för att kunna styra verksamheten.** Av tabellen nedan framgår att 63% svarar att de får information av ekonomen i form av färdiga rapporter/motsvarande. 17% tar själv ut den ekonomiska information som denne behöver och 20% anger att de får tillgång till ekonomisk information på annat sätt. Av flera fritextsvar framgår att det sker regelbundna ekonomigenomgångar med ekonom. Vidare anger en respondent att denne tidigare fick ekonomirapporter från ekonom men att denne nu förväntas ta fram dessa själv i systemet Hypergene vilket anges öka risken för felaktigheter. Ytterligare fritextsvar anger att det finns en osäkerhet avseende prognoserna. Vilket leder till att det finns en rädsla för att våga genomföra saker med tanke på minusresultat. Sedan kan det ändå visa sig att det är ett plusresultat i slutändan. Vid intervju med ekonomichef och redovisningschef anges att frågan avseende prognoserna har lyfts i ledningsgruppen och det sker ett arbete avseende prognoserna i ledningsgrupperna i verksamheterna. Alla förvaltningschefer har alltså fått det uppdraget och i april ska det stämmas av.

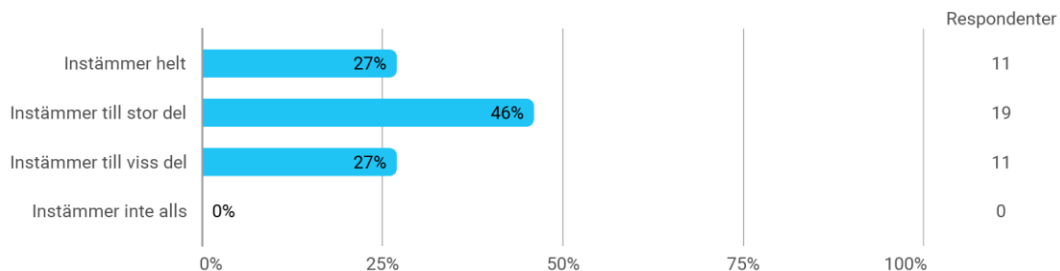
Den ekonomiska rapportering som budgetansvariga erhåller anses vara tydlig och begriplig

Av tabellen nedan framgår att nästan hälften av respondenterna, 49% instämmer till stor del när vi ställde frågan: **Den ekonomiska informationen som jag tar del av är lätt att förstå**. 2% vilket är 1 respondent instämmer inte alls. I fritextsvaren anges att som ovan nämnts att det inte är helt enkelt att skapa en helhetsbild i systemet. Vidare anges att utbildning när någon är ny som chef avseende ekonomi och budgetansvar hade varit bra för att på ett enklare sätt kunna förstå sammanhanget och olika begrepp mm.

Budgetansvariga kan utifrån den ekonomiska information som erhålls, fatta nödvändiga beslut om åtgärder

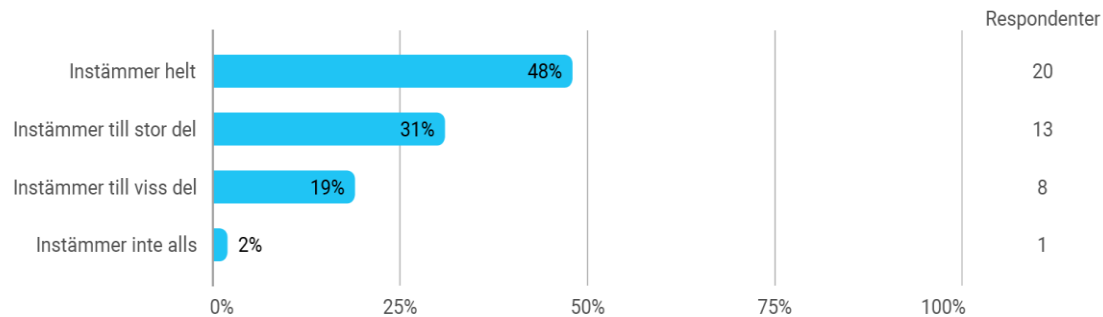
I tabellen nedan framgår att 46% instämmer till stor del när vi ställde frågan: **Den ekonomiska information som jag får är ett bra underlag för att kunna fatta beslut om åtgärder i min verksamhet.** 27% instämmer helt och resterande 27% instämmer till viss del. En respondent anger i fritextsvaren att det hade varit önskvärt med tydligare och mer ingående genomlysning av hur utfallet på just dennes ansvarsområde fördelar sig. Av intervju med ekonomichef och redovisningschef framgår att de anser att de görs många uppföljningar, bla tre stycken under våren och att de ekonomiska uppföljningarna finns att ta del av i Hypergene löpande.

Budgetansvariga får ett adekvat stöd från ekonomifunktionen

Av tabellen nedan framgår att nästan hälften av svarande respondenter instämmer helt när vi ställde frågan: **Jag anser att jag får ett bra stöd från ekonomifunktionen i min roll som budgetansvarig.** Endast 2% vilket är en respondent instämmer inte alls.

Av fritextsvaren anger flera respondenter att det finns ett bra samarbete med ekonomifunktionen och att stöd ges på ett bra sätt. Några respondenter lyfter att de skulle vara önskvärdt att ekonomerna hade mer specifik kunskap gentemot verksamheten, som exempel anges LSS och äldreomsorg. I och med specialkunskapen skulle ekonomerna kunna ha en betydligt större stödjande roll gällande exempelvis effektiviseringsförslag mm. Vidare anges bland annat att en respondent skulle vilja att ekonomen är med på nämndssammanträde vid budget, delår, bokslut samt vid eventuella åtgärdsrapporter för att kunna svara på frågor om prognoser, intäkter mm. Vid intervju med ekonomichef och redovisningschef anges att ekonomerna inte är med på nämndssammanträdena generellt, dock om det skulle röra sig om något specifikt finns den möjligheten. Vidare anges att det varit viss omsättning på ekonomerna på ekonomiavdelningen och att det tar en viss tid för ekonomerna att sätta sig in i verksamheterna de stöttar.

3

Slutsats

Slutsats

Av enkäten kan vi utläsa att respondenterna instämmer till stor del eller instämmer helt i flertalet av de frågor vi ställt. Frågorna avseende stödet från ekonomifunktionen, om informationen är ett bra underlag för att fatta beslut om åtgärder, om det finns en god förståelse för innehållet i budgeten, om den ekonomiska informationen är lätt att ta del av samt om budgetansvaret är tydligt visar på ett bra resultat där mellan 69% - 85% av respondenterna instämmer helt eller till stor del.

Vidare visar enkäten att det finns brister avseende systemstödet där flera respondenter anges i fritextsvaren att detta kan utvecklas då det i dagsläget är svårarbetat. Vid frågan avseende om systemstödet är lättanvänt är det 56% av respondenterna som instämmer till viss del eller inte alls. Vidare anger flera respondenter att det skulle vara positivt om det fanns en grundläggande utbildning avseende ekonomi vid chefstillträde.

Förstudien har belyst frågeställningarna och utifrån underlaget kan vi konstatera att det inte föreligger något behov av en fördjupad granskning avseende ekonomisk information till budgetansvariga.

2020-03-26

Uppdragsledare
Carl-Gustaf Folkeson

Projektledare
Cornelia Pethrus

pwc.se

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Staffnstorps kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.